

Romano hangos

ROMSKÝ HLAS • ČTRNÁCTIDENÍK ROMŮ V ČESKÉ REPUBLICE • ROČNÍK 26 • ČÍSLO 14 • VYŠLO 21. ŘÍJNA 2024

CENA 24 Kč

Komentář
Muzeum romské
kultury navštívil
prezident republiky
Petr Pavel strana 3

Černého motýla
vystřídala Krajka.
Romové Kale zůstávají
v hledáčku Muzea

strana 4

Rozhovor na téma
bezdomovectví s Emilem
Jírou

strana 7

ZPRÁVY

Hlas spravedlnosti a rovnosti pro všechny

JABLONEC NAD NISOU se chce zaměřit na pomoc lidem ohroženým ztrátou bydlení a chudobou. Zastupitelstvo v září schválilo plán sociálního začleňování, díky kterému může město na komplexní řešení zejména bytových, sociálních, ale i bezpečnostních problémů získat až 260 milionů korun z evropských a státních fondů. Po Novém roce má v plánu otevřít kontaktní místo pro bydlení a sociální pomoc, řekla ČTK mluvčí magistrátu Jana Fričová. Podle zprávy mapující vyloučení z bydlení v Česku žilo loni v Jablonci šestkrát víc lidí čerpajících dávky na bydlení než v roce 2008.

PRAHA – Ministerstvo práce navrhuje od roku 2026 zvýšit podporu v nezaměstnanosti v prvních měsících z nynějších 65 procent předchozího čistého výdělku na 80 procent. V posledních měsících pobírání by klesla z nynějších 45 procent na 40 procent vydělané částky. Stejná podpora by byla při propuštění i při dobrovolné změně práce. Děle by peníze od státu mohli lidé dostávat až od 55 let, nyní je to od 50 let. Po dobu rekvalifikace by byla pobíraná částka vyšší. Chystané úpravy představil dnes novi-

Břetislav Rychlík, známý režisér, dokumentarista a pedagog, se stal senátorem za TOP 09 s přesvědčivým výsledkem 67,8 % hlasů v brněnských senátních volbách. Už od počátku sčítání hlasů vedl a svůj náskok udržel až do konce, čímž se potvrdila jasná podpora voličů. Tento úspěch není překvapením pro ty, kteří sledují jeho dlouholetou práci, ať už na poli kultury a vzdělávání, nebo jeho angažovanost v občanských otázkách. Rychlík se do politiky zapojil s jasnou vizí – přinést lidskost a spravedlnost do veřejného prostoru. Jeho přístup a odhodlání otevřeně diskutovat o složitých tématech, včetně těch, která bývají často opomíjena, z něj činí silného a respektovaného lídra. Veřejnost oceňuje nejen jeho odborné znalosti a zkušenosti, ale také jeho schopnost naslouchat a chápat problémy běžných lidí. To je dnes v politice vzácné a nesmírně cenné.

Jako dokumentarista má Břetislav Rychlík za sebou řadu filmů, které přinášejí svědectví o dějinných událostech, například o romském holocaustu. Jeho snaha zachytit hlas přeživších a připome-

Pokračování na str. 2

nout temné kapitoly naší historie má velký dopad na veřejné povědomí. Díky němu se tyto příběhy dostaly do širšího povědomí a staly se důležitou součástí naší kolektivní paměti. Jedním z hlavních témat, kterému se Rychlík dlouhodobě věnuje, je postavení Romů v české společnosti. Integrace Romů je často prezentována jako jednostranný

proces: Romové by se měli přizpůsobit většinové společnosti. Rychlík ale přináší do tohoto diskurzu nový pohled: Integrace by měla probíhat oboustranně. Je nutné, aby i politici lépe rozuměli potřebám lidí, kteří často stojí na okraji společnosti, a aktivně se zapojovali do jejich životů, ne jen očekávali, že se lidé přizpůsobí systému. Romové jsou čas-

to přehlíženi v politickém dialogu, ale Rychlík věří, že jejich zapojení do politických procesů může přinést skutečnou změnu. Jeho senátní práce se proto bude zaměřovat na zlepšení podmínek pro národnostní menšiny a na podporu vzdělání, zaměstnanosti a rovných příležitostí. Menšiny by neměly být jen objektem integračních politik –

Snad se blýská na lepší časy pro občany v bytové nouzi

Dá se říci, že dostupnost bydlení pro rodiny, ale i pro jednotlivce, je stále obtížnější. Důvodem jsou vysoké ceny nájmu, nedostatek sociálního bydlení, ale také předsudky či neschopnost řešit problém bydlení vlastními silami. A právě s některými z výše uvedených problémů může pomoci některá z nájemních agentur či samosprávných celků. Těch, kteří podobným způsobem pomáhají, je v České republice již několik. Á propóš, věděli jste o nich vůbec?

A právě s vedoucím jedné z nich jsme hovořili o jejich službách a podmínkách. Romano hangos poskytl rozhovor vedoucí Městské nájemní agentury (MNA) Praha, Martin Hruška. Martin Hruška krátce představil, co přesně agentura dělá a proč:

„Městská nájemní agentura je prostředníkem mezi soukromými majiteli bytů v Praze a Pražany, kteří se dostali do bytové nouze. Na jedné straně se snažíme navýšit počet bytů pro osoby a rodiny v nouzi, na straně druhé zajišťujeme stabilní bydlení pro naše klienty, kteří by jinak na komerční nájem nedosáhli.“ Protože bydlení

je hodně palčivé téma, požádali jsme Martina Hrušku o bližší informace.

Jak získáváte byty k pronájmu a jaké jsou podmínky, které musí potenciální nájemce splňovat?

Největší podíl námi spravovaných bytů jsme získali díky aktivnímu působení na sociálních sítích, citylight vitrinách a poté díky obecnému povědomí o naší agentuře. Aktuálně připravujeme další vlnu PR aktivit za jediným cílem, navýšit počet bytů, které máme ve správě, a tím pomoci více lidem k důstojnému bydlení.

Co přesně znamená pojem „stabilizace našich klientů v jejich příjmu?“ Co si pod tím můžeme představit?

V naší službě se inspirováme přístupem housing first a housing led. Oboje ve zkratce vychází z toho, že lidem v nouzi by se mělo bydlení poskytnout rychle a bez zbytečných překážek. Stabilní bydlení totiž dodává lidem pocit bezpečí a stability. Díky

Pokračování na str. 6

ZPRÁVY

Dokončení ze str. 1 nářům ministr práce Marian Jurečka (KDU-ČSL). Podle něj má na změnách vládní čtyřkoalice shodu a dodatečně by je teď ve Sněmovně měli do projednávané flexinovely zákoníku práce navrhnout poslanci.

PŘÍBRAM chce proměnit problematiku ubytovny v ulici Pod Čertovým pahorkem na zařízení pro seniory. Město si chce podle starosty Jana Konvalinky (za ANO) budovu pronajmout od vlastníka, společnosti Stavus, a provozovat v nich sociální služby. Radnice v tom vidí způsob, jak se vypořádat se stížnostmi na nepořádek, vandalismus a hluk. Problémy se situací na ubytovnách a takzvaným byznysem s chudobou mají ve středních Čechách i Kolín nebo Kladno.

Příběhy přeživších romského holokaustu. Slovo 21 a Muzeum romské kultury spouští originální vzdělávací programy

Celkem 500 žáků středních škol projde v následujících dvou letech speciálním vzdělávacím programem, který je vtáhne do tématu romského holokaustu díky autentickým vzpomínkám potomků přeživších. První workshop proběhl ve středu 25. září v Hodoníně u Kunštátu, kde sídlí Památník Romů a Sintů na Moravě. Vzdělávací programy jsou součástí širšího projektu Příběhy přeživších, za nímž stojí spolek Slovo 21 a Muzeum romské kultury.

Romský holokaust je jednou z nejtinnějších kapitol naší historie, o které se však mnoho nemluví. Projekt Příběhy přeživších, který probíhá od 1. 7. 2024 do 1. 7. 2026, se snaží tuto historickou nespravedlnost konfrontovat a zamyslet se nad soudobým chápáním romské historie a holokaustu v České republice. „Chceme tomuto složitému tématu dát lidský rozměr prostřednictvím autentických příběhů lidí, kteří během druhé světové války zažili nevýslovné utrpení,“ vysvětluje Natálie Klee, koordinátorka projektu ze Slova 21.

Velkou součástí projektu jsou právě vzdělávací programy, které odstartovaly pro prvních 100 studentů v Hodoníně u Kunštátu, kde sídlí Památník holokaustu Romů a Sintů na Moravě. Tento konkrétní workshop, který připravilo Muzeum romské kultury, státní příspěvková organizace, byl věnován tehdy šestnáctileté Květě Ondrášové, jež byla přímo jednou z vězeňkyň tamějšího tzv. cikánského tábora. „Je pro nás zásadní, aby se žáci s tématem seznámili prostřednictvím autentického osobního příběhu, který pro ně bude mít mnohem větší přidanou hodnotu než obecný výklad v učebnicích,“ doplňuje Natálie Klee.

Podoba dalších vzdělávacích programů se bude ještě utvářet ve spolupráci s Muzeem romské kultury a budou do nich zapojeni i samotní potomci přeživších romského holokaustu. Součástí projektu Příběhy přeživších je kromě vzdělávacích aktivit také stejnojmenná výstava Muzea romské kultury, kterou lze aktuálně navštívit v Hodoníně u Kunštátu až do 31. října 2025. V rámci projektu také příští rok vznikne divadelní představení, jež využije metodu divadla utlačovaných k tomu, aby vzpomínky potomků přeživších přetvořilo do podoby divadelní inscenace.

Spolek Slovo 21 se již více než 25 let věnuje začleňování Romů do většinové společnosti prostřednictvím řady aktivit, jako je doučování romských žáků, práce s romskou ženskou skupinou Manushe či organizace Světového romského festivalu Khamoro. Projekt Příběhy přeživších podpořila Nadace Připomínka, odpovědnost a budoucnost (EVZ).

Tento text nevyjadřuje názor Nadace EVZ. Autor nese odpovědnost za veškerá tvrzení obsažená v tomto textu. **Marie-Anna Růžičková**

Vydávání Romano hantos podporuje
Ministerstvo kultury
České republiky

Hlas spravedlnosti a rovnosti pro všechny

Dokončení ze str. 1

měly by se stát aktivními tvůrci změny.

Rychlík věří, že změna je možná, pokud jí lidé chtějí a jsou ochotni pro ni něco udělat. Jeho vstup do politiky není jen osobním krokem, ale jasným signálem pro ty, kteří už dávno přestali věřit, že politika může přinést pozitivní výsledky. Rychlík ukazuje, že pokud do veřejného života vstoupí lidé s pevnými hodnotami a odhodláním, mohou skutečně něco změnit. Jeho příklad je inspirací nejen pro národnostní menšiny, ale pro všechny, kteří se cítí být opomíjeni nebo odstraněni. Jedním z jeho klíčových cílů je podpora aktivního zapojení Romů nejen jako voličů, ale i jako politických lídrů. Rychlík věří, že romská komunita má schopnosti a potenciál, který může českou politiku obohatit. Aby to bylo možné, je důležité investovat do vzdělávání mladé romské generace a poskytnout jí nástroje, jak se prosadit v politickém světě. Romové mohou a měli by zastávat veřejné funkce – jako politici

poradci, manažeři kampaní, nebo přímo jako kandidáti. Taková změna by přinesla větší zastoupení romských zájmů a přispěla by k řešení jejich dlouhodobých problémů.

Rychlík přináší do Senátu poselství, že politika nemusí být uzavřená elitní skupina, kterou obyčejní lidé nechápují a do které nemají přístup. Naopak, politika je nástrojem, kterým mohou lidé zlepšit své životy. Romové mají možnost ovlivnit veřejný diskurz a prosazovat své zájmy, pokud se budou aktivně podílet na politickém životě. Rychlík je důkazem toho, že i jednotlivci mo-

hou přinést do politiky změny, pokud jsou odhodlaní a mají jasnou vizi.

Jeho zvolení do Senátu symbolizuje naději na to, že politika může být transparentní, spravedlivá a lidská. Pro romskou komunitu je to příležitost nejen k tomu, aby byla lépe slyšena, ale také k tomu, aby se stala neodmyslitelnou součástí českého politického života. Romové mohou získat skutečnou sílu a vliv, pokud budou i nadále usilovat o své místo ve veřejném prostoru.

Gejza Horváth
foto: Sabir Agalarov

Manušiben perdal savore

O Břetislav Rychlík, hirešno režiseris, dokumentaristas he pedagogos, pes dochudlas andro Senatos. Andro Bernakre senatna volbi kandidinlas vaš e TOP 09, he o džene chudle te ginel o hlasi, takoj has pro peršo than, he avka oda has dži andro agor. Le Rychlík has paš o džene bari podpora. O nipi les prindžaren sar bare dženes, džanen, so hino štonc te kerel andre kultura, andro sikhaviben, študišagos, he so kerel perdal o manuša. O Rychlík gełas andre politika angl'oda, hoj kamel te anel maškar o nipos manušiben he čačipen. Jov kamel te vakerel pal o bare problemi, ale he pal ola problemi, so niiko nakamel te phundra vel he te vakerel pal lende. He vaš ada hin le Rychlík maškar o nipos baro nav. Den les pařiv, bo džanen, hoj džanel te šunel avri le manušen he lengro pharipen. Ada pes ada džives andre politika moneki bares ceřinel.

O Břetislav Rychlík kerđas filmi pal o romano holokaust, aleha sikhadlas čirlatuňi historija pal o Roma, so has but berš garuđi. Šaj

leske vaš ada savore amen o Roma palikeras. O Břetislav Rychlík imar čirlastar bajinel pal oda, sar pes le Romenge andro Čechiko dživel. E romaňi integracija dikhen o gore avka, hoj o Roma musaj pes te pripzusobinen la čechikona nacijake. O Rychlík ale phenel, hoj e integracija bi kamelas te avel avri so duje serendar, sar le Romendar, ta he le Čechendar. O politika musaj te achalon, so le manušenge kampil, sar hine pr'oda moneki bibacht, he dživen moneki čorikanes. Mušinen lenge te šigitinen u na ča lendar te užarel, hoj o čoro nipos pes te pripzusobinel. Le Romengre lava niiko našunel, ale o Rychlík pařal, hoj te pes o Roma thovena andro politicko procesis, ta šaj oda savoro avel inakšeder. Jov andro Senatos kamel te šigitinel savore nacijenge, so dživen andro Čechiko, hoj lenge te avel feder, hoj šaj sikhlon andro lače školi, hoj len te avel buřa, he jednaka šanciji. Hoj oda te na avel ča integracno politika, ale hoj he jon kore šaj phenen, so kamen.

O Rychlík pařal, hoj ada savoro šaj te dokazinel ča akor, sar o ma-

nuša kamen vareso perdal oda te kerel. Jov nagelas andre politika, hoj leske te avel lačhes, jov kamel te dokazinel le manušenge, hoj e politika šaj sogalinel savore dženge. Ča musaj andre politika te aven džene, so čačes kamen e politika te kerel inakšeder. Ada hin lačhes na ča perdal o všelijaka naciji, ale he perdal savore džene, so čujinen, hoj e politika lenge niisar našigitinel. O Rychlík kamel te dochudel le Rommen andre politika, na ča sar voličen, ale he sar dženen, so len avela bari politicko zor. Jov pařal, hoj o Roma hine schopne džene, hoj hin oda potencijalos, so šaj šigitinel la politikake. Ča kampil te podporinel le terne generacijen, hoj te študininen, he jon palis šaj pes imar dochuden andre politika. Šaj len avel bare funkciji, šaj aven manažera, poradci abo kandidata. Ada bi le Romenge moneki šigitinlas andre lengro dživipen, he andre lengre problemi.

O Rychlík phenel, hoj nane čačo, hoj e politika hin ča perdal o „rajkanec“ džene, andre politika šaj aven he običajna džene. E politika hin drom, savo šaj šigitinel le dženge kijo feder dživipen. Le Rommen hin tiž šancija te diriginel e politika, he te phenel, so kamen, ča mušinen e politikaha te diriginel he te dživel laha. O Rychlík sikhadlas, hoj sako šaj džal andre politika, ča mušinel te džanel, so kamel, he savi hin les vizija. Jov diňas te džanel, hoj čačikani politika šigitinel le dženge. Le Romenge šaj avel feder, le Rommen šaj avel lav andro čechiko politicko sistemas, ča mušinen te džanel, so kamen. **Gejza Horváth**
foto: Sabir Agalarov

Anketa

1. Jak vnímáte ve svém okolí bezdomovce?
2. Stala se vám nějaká situace, kdy vás obtěžovali?
3. Dáváte lidem bez domova peníze?
4. Co si myslíte, že je příčinou, že se člověk ocitne bez domova?

Klára Andryšková, masérka, Nový Jičín

1. Vnímám je jako součást naší společnosti, jeden z nich je můj kamarád.
3. Někdy pár korun, někdy cigaretu, někdy jídlo.
4. Příčiny mohou být různé. Někdy si za to můžou sami, někdy je tam prostě dostal život. Každopádně nesouhlasím, aby kradli, utápěli se v alkoholu a drogách a nehledali řešení své situace alespoň v rámci svých možností. Také by měli dodržovat základní hygienu i pravidla slušného chování. Pak nevidím problém v tom je podpořit a pomoci, pokud pomoc chtějí.

Bohumila Sommerová, operní pěvkyně, Plzeň

1. Bezdomovci mně hodně „vadí“ z důvodu toho, že většina z nich si v té svojí situaci „lebedí“. Vlastně jim to tak, jak žijí, vyhovuje.
2. Někdy mi je nepříjemné, když stojím frontu v obchodě a dotyčný bezdomovec zapáchá, a samozřejmě nákup, který má na páse, není jídlo, ale alkohol.
3. Peníze nedávám, chtěla jsem nakoupit jídlo a to odmítli.
4. Příčin může být nespočet, jen je otázka, zda to ti lidé chtějí opravdu změnit.

Nadězda Kováčová, komunitní pracovník, kuchařka, Budišov nad Budišovkou

Bezdomovců je mi líto. Ano, stala se mi situace, kdy obtěžovali o drobné na víno, já jim vždy dala. Možná, že jim to trochu pomohlo v tom, že venku je zima a to víno je trochu zahřeje. No, příčinu, proč je člověk bez domova, nedokážu popsat úplně, někteří si to dělají sami a někteří za to nemůžou, ale vždy, když mě o něco požádají, vyhovím, pokud jim to pomůže. Mám s tím zkušenosti, máme tu ve městě ubytovnu a právě na té ubytovně jsou většinou lidi bez domova a já jim právě vařím.

Gabriela Kováčová, cukrářka, Nový Jičín

Stát se to může každému, člověk by neměl soudit člověka a vinit ho za to, v jaké je situaci, když o něm nic neví. Je mi jich většinou líto a když můžu, pomůžu jim, samozřejmě když jsou slušní a nejsou agresivní. Někteří jsou zlí, ale většinou když mají upito. Vůbec netuším, co je příčinou, stát se může cokoliv komukoliv, člověk nikdy neví.

Ilona Pleskotová, pěstovatelka, Bechlín

1. Je mi jich líto. Skončit na ulici se v dnešní době dá lehce a není jednoduché se vzmoci.
2. Obtěžovali mě již mnohokrát – většinou pod vlivem omamných látek.
3. Peníze dávám jen některým, raději jim dám jídlo nebo oblečení.
4. Dluhy, návykové látky, špatné investice, nezáměr rodiny, to vše a další důvody mohou vést k životu bez domova.

Maud Kotasová, umělkyně, Brno

1. Mnoho let potkávám ty stejné a stále říkají to samé. Známe i jednoho, co se sám vrátil do společnosti, a říká, že ač chtěl, všichni ho odmítali. Že existují nějaké programy, do kterých se stačí chtít zapojit, je mýtus.
2. Ano, bohužel.

3. V Čechách ne. Podporuji organizace, ne lidi, kteří mě osloví na ulici. V zahraničí záleží na zemi.
4. Cokoliv, můžete žít spořádaný život, který se vám ze dne na den obrátí naruby – rozvodem, ztrátou práce ne vlastní vinou, smrtí blízkého, nehodou nebo nemocí. Z každého z nás se může stát bezdomovec, není to volba.

Libor Barbořík, mistr odborného výcviku, Fulnek

1. Jelikož jsem z malého města, bezdomovců zde příliš nepotkám. Ti, které tu a tam zahlédnu, jsou spíše typem alkoholiků, kteří se drží stranou a drží se ve dvojici s člověkem podobného osudu.
2. a 3. Většinou mě bezdomovci neobtěžují ani po mně nic nechtějí. Tu a tam někomu dám nějaké drobné. Ovšem, pokud vidím, že je to s největší pravděpodobností zfetovaný jedinec, tak takovému nedám určitě nic.
4. Myslím, že každému se může stát, že rozšíří řady lidí bez domova. Nedávna povodeň nám jasně ukazuje jednu z možností. Sto lidí je sto osudů, a proto tyto lidi dopředu nikdy neodsuzuji. V životě může přijít složitý partnerský rozvod a následná ztráta bydlení či ztráta zaměstnání z důvodu snížené pracovní schopnosti. Závislost na návykové látce, alkoholu a podobně.

Nela Armutidisová, koordinátorka pro Moravu a Slezsko, Amnesty International, Brno

1. Jako lidi v těžké životní situaci, kteří mají za sebou různorodé životní osudy. Mám několik spolupracovníků a přátel mezi (dnes již bývalými) lidmi bez domova a všichni jsou skvělí a jsem moc ráda, že je mám.
2. Ne.
3. Ne, dávám jídlo, kupuji nocleženy.
4. Příčiny můžou být různé, můžou to být finanční problémy, drogy, alkohol, ale i zdravotní nebo psychologické problémy, špatná partnerství nebo klidně souhra různých okolností. Může se to stát každému, a proto bychom neměli nikoho soudit.

Denisa Ferencová, pracovník v sociálních službách, Odry

1. U nás v městě bezdomovců moc není. Je jich zde jen pár a má je na starost místní charita, která jim poskytl byty a další služby, jako je vyprání věcí, sprchy apod. Většinou se zdržují u centra, ale jak jsem říkala, je jich zde opravdu jen pár (cca 4–5). Osobně je moc nepotkávám a když už na některého z nich narazím, nežebrají a nejsou dotěrní.
2. Jak už jsem zmínila, nejsou dotěrní a žádné obtěžování jsem osobně nezažila.
3. Záleží, ale většinou, když už požádají o pár peněz na jídlo, tak jim ho raději sama koupím, než abych je finančně dotovala. Ale určitě jsem už nějaké drobné podarovala, když byli slušní.
4. Příčin je rozhodně hodně. Pár příběhů jsem již slyšela a bylo to většinou půl na půl, někteří si za to mohli sami a k některým to přišlo jak blesk z čistého nebe. Ale ti, kteří můžou pracovat, jsou zdraví, tak si myslím, že to je jen jejich flegmatismus a vymlouvají se na svoji situaci, a to mi vadí. Jinak pokud se chovají slušně, nemám problém s nimi normálně komunikovat a i přispět korunkou nebo jídlem.

anketu připravila Veronika Kačová

KOMENTÁŘ

Muzeum romské kultury navštívil prezident republiky Petr Pavel

KAROLINA SPIELMANNOVÁ

Brno, 9. 10. 2024: Muzeum romské kultury navštívil během své cesty do Brna prezident republiky Petr Pavel.

Petr Pavel navštívil Muzeum romské kultury poté, co prezident již dvakrát navštívil pietní místo v Letech u Písku (jehož je MRK správcem). Poprvé tomu bylo v loňském roce při příležitosti tradičního květnového pietního shromáždění k uctění památky obětí místního tábora. Podruhé to bylo v dubnu letošního roku při slavnostním otevření Památníku holokaustu Romů a Sintů v Čechách.

Během své návštěvy Muzea romské kultury viděl prezident rozsáhlou stálou expozici Příběh Romů. Seznámil se také se zaměstnanci Muzea, expozici jej provázela ředitelka Muzea, historička a muzeoložka Jana Horváthová i zkušený muzejní edukátor romského původu Miroslav Zubaj. Setkání se zúčastnili i náměstek Ministerstva kultury České republiky Ondřej Chrást a tisková mluvčí Jana Malíková.

Prezident Pavel od svého zvolení přistupuje k romské komunitě aktivně, v rámci Mezinárodního dne Romů přivítal na Pražském hradě romské stipendisty, následoval kroky prezidenta Václava Havla, když jako teprve druhý prezident navštívil pietu v Letech u Písku, a našel i slova útechy pro rodinu Robina Strii. Po jeho náhlé smrti v roce 2023 poslal manželce osobní kondolenci a ve video vzkazu zavzpomínal na Robina (který byl zapojený do jeho prezidentské kampaně) při udělení Ceny Muzea romské kultury.

Náměstek MK ČR o návštěvě: „Bylo mi velkou ctí přivítat pana prezidenta za Ministerstvo kultury ČR v Muzeu romské kultury. Vážím si toho, že má pan prezident k tématům, které Muzeum romské kultury pokrývá, aktivní vztah. Velmi si vážím toho, že svou účastí osobně podpořil i letošní otevření Památníku holokaustu Romů a Sintů v Letech u Písku, který se letos podařilo konečně zpřístupnit veřejnosti. Je to důležité jak z hlediska vyrovnání se s minulostí, tak i z hlediska utváření budoucnosti naší společnosti.“

Jana Horváthová doplňuje: „Muzeum romské kultury citlivě a velmi pozitivně vnímá zájem pana prezidenta o Romy i o otázky soužití. Za ne příliš dlouhou dobu ve svém prezidentském úřadu opakovaně projevil zájem o tuto menšinu a tím dal skvělý příklad i dalším vrcholným politikům. Zaváhání některých z nich bylo v minulosti věcí veřejnou. Jinak je to třetí prezident této země, který kdy navštívil naše Muzeum, vedle Václava Havla s chotí Dagmar a Václava Klause s chotí Livii.“

O Roma vakeren
pořad ČR určený pro Romy.
www.romove.cz

facebook.com/RHAngos

Odlož – znovu využij! Re-use se těší vysoké návštěvnosti

Místo, kde jedni obyvatelé mohou zdarma odložit nepotřebné, leč funkční předměty z domácnosti. Druzí si je tu zase mohou prohlédnout a bezplatně vzít. To je Re-use centrum ve sběrném dvoře v Rybalkově ulici v Lounech. V provozu je od srpna a získává si na oblibě.

Odevzdat věci do Re-use centra smí výhradně občané Loun, Brloha a Nečich nebo vlastníci nemovitostí, kteří platí poplatek za odkládání odpadu z nemovitě věci. Provozní doba areálu v Rybalkově ulici je ve všední dny od 8 do 18 hodin a v sobotu a neděli od 10 do 17 hodin. „Louny ve spolupráci se společností Marius Pedersen otevřely Re-use centrum proto, že jde o ekologicky šetrný způsob zbavování se nepotřebných věcí, který navíc snižuje náklady na jejich likvidaci,“ uvedl radní pro životní prostředí Jaromír Suchan.

Odnést sem nebo tu naopak najít můžete například skleničky, hrnečky, porcelán, keramiku, kuchyňské vybavení, vázy, zahradní náčiní, knihy, ale i sportovní vybavení. „Nabídka se pochopitelně mění každým dnem, záleží, co kdo přinese a odnese. Jedná se v podstatě o second-hand drobných předmětů, jako jsou dekorace, nechalouněný nábytek, květináky, hračky, ale měli jsme tu i lyže s vázáním nebo kolečkové brusle,“ popisuje mluvčí radnice Marcel Mihalik.

„Takto odložené předměty mohou posloužit sociálně potřebným skupinám, pro které je kupříkladu nákup nových věcí zásahem do rozpočtu. Nemusí jít ovšem jen o stránku finanční, někteří lidé prostě staré věci rádi sbírají nebo jejich životní styl naplňuje minimalismus. Ti všichni mohou být z Re-use centra v Lounech nadšeni. Vysoká návštěvnost to jen dokládá,“ řekl mluvčí Loun.

Re-use v překladu znamená „znovu využij“. Louny jsou třetím městem v Ústeckém kraji, kde se takto mohou obyvatelé důstojně zbavovat menších věcí a jiní je mohou zdarma vyzvednout.

Marcel Mihalik

Sokolov chystá bytovou koncepci do roku 2040

Sokolov si nechává zpracovat bytovou koncepci pro roky 2025–40. Předcházet tomu bude dotazníkové šetření o velikostech bytů, jejich množství v soukromém vlastnictví a o cenách nájmu, které zpracovatelská firma zahájí v polovině října. ČTK o tom informovala sokolovská radní Iva Kalátová.

„Bytová koncepce do roku 2040 by nám v té analytické části měla poskytnout jednak informace o stavu bytového fondu nejen v bytech v majetku města Sokolov, ale i o těch ostatních v majetku fyzických a právnických osob. V další části, té strategické, by nám koncepce měla ukázat směr, jakým se Sokolov má ubírat v oblasti bydlení,“ řekla Kalátová.

V polovině října spustila zpracovatelská firma dotazníkové šetření mezi obyvateli. Nejen obyvatelé Sokolova mohou už nyní navštívit kontaktní místa, kde dotazníky lze vyplnit. Jsou to například městský úřad, dům kultury, kino Alfa, zimní stadion nebo dům dětí a mládeže. Dotazník je možné vyplnit také on-line. Veškeré informace najdou zájemci na sociálních sítích Sokolova a na webu města, informace jsou také vyvěšeny na středních školách a tazatelé budou chodit rovněž po městě.

„Minimem je 500 respondentů, kteří musí být genderově vyvážení a zpracovatel zohlední i počet cílových skupin z hlediska věku,“ popsala Kalátová podmínky průzkumu.

Celá koncepce stojí město 750 000 korun. Hotové dotazníkové šetření zpracovatel následně vyhodnotí. Podle radní Kalátové je cílem koncepce vytvoření co nejlepších podmínek pro život pro obyvatele města. Ze srovnání může vyplynout například fakt, že tržní nájemné v Sokolově je vyšší než nájemné, které má město nastavené ve svých bytech,“ dodala Kalátová. Koncepci bydlení bude mít Sokolov zpracovanou poprvé a scházet by se nad ní měla pracovní skupina. V plánu je i její veřejné představení.

V Sokolově, který má přes 22 000 obyvatel, je podle informací města přes 11 000 bytů v rodinných i bytových domech, z toho je 9600 v bytových domech, od garsonek po velkometrážní byty. Město má bytový fond o počtu 1250 bytových jednotek, což je 13 procent ze všech bytů ve městě. ČTK

Černého motýla vystřídala Krajka. Romové Kale zůstávají v hledáčku Muzea

Muzeum romské kultury 3. října uspořádalo vernisáž výstavy, která prezentuje typické řemeslo žen z finské komunity Kale. Výstava s názvem *Příběh romské krajky* je pro návštěvníky přístupná od 4. 10. 2024.

Příběh romské krajky představuje fascinující svět tradičního řemesla žen ze skupiny finských Romů – Kale. Umění krajky háčkované z bavlněné příze se stalo v těžkých dobách prostředkem přežití celých rodin. Výstava nabídne artefakty i fotografie ze soukromých a muzejních sbírek, a přiblíží tak křehký svět žen Kale, jež se musí i v dnešních dobách vypořádávat s přísnými patriarchálními pravidly. Ta často omezují jejich roli na péči o domov a pokusy o změnu těchto pravidel jsou často neúspěšné.

Výstava je částečně inspirována životním příběhem významné finské umělkyně, spisovatelky a lidskoprávní aktivistky Kiby Lumberg, která ze skupiny Kale pochází.

Kiba tradiční roli, kterou ženám vnucuje komunita, přijmout odmítla, opustila ji a svět tradičních zvyků Kale, ve kterém vyrůstala, veřejně kritizovala. Výstavu jejich děl nazvanou *Černý motýl* můžete vidět ve výstavních prostorách ve druhém patře Muzea romské kultury.

Vernisáž výstavy *Příběh romské krajky* proběhla za přítomnosti kurátorky výstavy, etnologky Julii Tormyševy a ředitelky muzea Jany Horváthové dne 3. 10. v 17 h ve výstavních prostorách Muzea romské kultury.

Výstava bude v brněnské budově Muzea romské kultury trvat do 9. 3. 2025. **text a foto: Sabir Agalarov**

Multižánrový hudební festival *Gírová žije hudbou*

Třetí ročník multižánrového hudebního festivalu, který se uskutečnil v sobotu 5. října od 14 hodin na horské chatě Gírová, zanechal posluchačům i pořadatelům silnou vzpomínku. Pořadatelem festivalu jsou sourozenci Petr a Maruška Malyjurkovi. Ti si pro tento ročník pozvali na pódium několik účinkujících, kteří předvedli své hudební a pěvecké vystoupení. I přesto, že v ten den poprchávalo a ve večerních hodinách se rozpršelo, lidé pod pódiem napjatě sledovali a poslouchali až do konce festivalu, počasím se nenechali odradit a dali se do tance. Posluchači zahalení v pláštích a čepicích na hlavě roztančili Gírovou.

Jako první vystoupila místní skupina Blaf hrající country. Kapela zazpívala písně ve slezském nářečí. Den-Y, třinecká rock-popová kapela v čele s úžasnou zpěvačkou Deny, na scéně působí již 10 let a jako předskokani hráli před Monkey Business, Lenkou Dusilovou, Abraxas nebo Vlastou Rédllem. Muzika je to rytmická a české texty jsou především o lidské společnosti, pohledu na svět, smyslu bytí nebo životu samotném. D'Mango neboli Domingo, či chcete-li Dominik, svého času intenzivně zpíval i řval v alternativně-rockové kapele Porcelaine People. Když však „Porcelání“ na podzim roku 2019 ukončili působnost na hudebním poli, rozhodl se tento nenápadný „věčný mladík“ vytáhnout svou rozladěnou kytaru a zvětšit své několik let staré písně ze šuplíku. Nic nebránilo proměně v exotické ovoce. Na pomoc si přivolal kamaráda a producenta Lukáše Febera a společně v albertickém studiu Wave-Time „ukuchtili“ materiál pro debutovou desku. „Anglické zkazky k táboráku“, jak je autor sám nazývá, se tak oblékly do modernějšího kabátku pop-folku. Na závěr festivalu *Gírová žije hudbou* zazpívala zpěvačka Veronika Kačová/ Soledad La Paloma společně s flamencovým kytaristou Adanem Sanchezem, který se narodil ve Španělsku do rodiny, v jejíž tradici hraje kytara významnou roli.

V současnosti žije v Ostravě, kde působí jako pedagog a věnuje se vlastní hudební tvorbě.

Čtveřice hudebních kapel různého stylu roztančila Gírovou

Chata Gírová má pro mě osobně kouzlo, do kterého se vždy ponořím a cítím se na tomto kouzelném místě, jako by se čas zastavil a všechno kolem odráželo skutečný okamžik, krásu horské přírody a horského vzduchu. Základní kámen tu byl položen roku 1932, působivost tohoto místa se udržuje až do dnešního dne. Je to kouzelné místo, kde se kdysi pásly ovce, krávy a kozy. Magická hora, která je symbolem a domovem všech místních obyvatel. Každý návštěvník si zde najde své místo.

Chtěla bych poděkovat, že jsme opět s mojí kapelou měli tu čest si zde zahrát. Moc jsme si to užili. Festival *Gírová žije hudbou*, podle mě, spojuje totiž nejen umělce, ale i rodiny s dětmi a všechny lidi, kteří mají vztah k hudbě a přírodě.

Účinkující, pořadatelé, zvukař, všichni odvedli skvělou práci. A už

teď se těším spolu s vámi na další skvělý ročník hudebního festivalu *Gírová žije hudbou*.

Zeptala jsem se na pár vět i Marušky Malyjurkové, která je provozní této úžasné horské chaty.

Ahoj, Maruško, mohla bys nám říct, co je podle Tebe smyslem festivalu *Gírová žije hudbou*?

Ahoj, Veru. Už poprvé, když jsem Gírovou navštívila a přemýšlela nad tím, zda do tohoto projektu jít, jsem při pohledu na chátrající chatu věděla, že je tohle místo vytvořeno pro lidi a zaslouží si, aby ji navštívili. Okolím proudiv smích a šepotání turistů u oběda. Cítila jsem, že je to místo, kde by se měli lidé spojit, ale to, že je bude spojit hudba, jsem opravdu netušila. Smyslem je propojení lidí, tedy různých nátur, kultur, stylů.

Jak dlouho jste spolu s bratrem program festivalu připravovali?

Přípravy trvají týdny i měsíce. Upřímně, jsou dny, kdy nám to nějak nejde, nemůžeme přijít na to, jak bychom to propojili, vymysleli, kdo by měl zahrát. A potom jsou dny,

kdy vezmeme telefon a víme přesně, komu napsat, zavolat a třeba známý známého nám najednou doporučí skvělé muzikanty. Takže i kdybychom chtěli dodržovat termíny a mít vše hodně předem připravené, nejde nám to. Čekáme na ten správný čas. Ale my si to trošku můžeme dovolit, jedná se o malé festiválky, koncerty, v tom to máme o něco jednodušší.

Kolik návštěvníků v sobotu přišlo?

Hodně záleží na počasí, ještě „kór“ u nás na horách. Návštěvnost se pohybuje okolo 50–300 návštěvníků, tento ročník byl kvůli dešti v návštěvnosti malinko slabší, ale o to silnější v její sestavě. I za deště přišli nás i kapely podpořit opravdoví srdcaři, i když to tedy bylo komornější, za nás radostnější.

Jak z toho máš pocit, vydařil se třetí ročník?

Před festiválkem jsou to vždy muka, nebudu vám lhát. Chtěli bychom, aby vše vyšlo, jak má, takže nervozita určitě panuje. Ale naplňuje nás to, baví nás to, milujeme hudbu, lidi. Ještě když vidíte, jak všechny ty světy tančí pod pódiem, nebo po kon-

certě sedí u jednoho stolu, „jamují“, neboli improvizují a zpívají, prostě tvoří, to je pro nás odměnou. My nejsme z hudební rodiny, neumíme hrát na žádné nástroje a ani zpívat, proto se rádi obklopujeme lidmi, kteří v sobě tento cit, talent mají a dělají tím vlastně radost i nám.

Co v nejbližší době chystáte na Gírově?

Gírová žije hudbou je takové naše zakončení sezóny. Už je podzim, bude se blížít zima, pro nás spíše odpočinkové období, ale rok 2025 už máme nabitý nápady. Například chystáme na jaře *Májování na Gírově*, kde nám zahrají MDŽ – Muzikantky, Dámy, Ženy. V této skupině hraje naše oblíbená houslistka Eva Kudrnová, Betka Bocek, Lucie Redlová a A. Jamborová, tedy čtyři talentované ženy, které zpívají a hrají na celkem osm nástrojů. Ať už je jaro.

Maruško, já Ti děkuji za rozhovor a přeji Tobě a celé Tvé rodině hodně odvahy a lásky ve všem, co děláte. Ať žije Gírová!

Veronika Kačová
foto: Martin Vymazal

Snad se blýská na lepší časy pro občany v bytové nouzi

Dokončení ze str. 1

tomu získávají kontrolu nad svým životem a mohou plánovat, například i to, jak si najít práci, jak najít lepší práci, zda si nedoplnit vzdělání anebo se podívat do minulosti a řešit dluhy, exekuce a podobně.

Ke stabilizaci rodinného rozpočtu mohou přispět i sociální dávky. Málokterý pronajímatel ovšem dokáže počkat s nájmem, než se podaří vyřídit vše potřebné pro jejich výplatu. I tímto přispíváme k tomu, že je u nás bydlení dostupné i pro ty, kteří například nemají úspory potřebné na přestěhování.

Podle vašich stránek si nájemníci platí nájem v plné výši z vlastních financí, proč by tedy měli klienti hradit ubytování skrze vás? Čím je to výhodnější?

Naše služba je bezplatná. Náš rozpočet je financován hlavním městem Prahou. Z toho důvodu si můžeme dovolit, aby se za naše služby neplatil žádný poplatek, ani od majitelů ani od klientů. Jinými slovy, vše, co zaplatí nájemník nám, platíme my majiteli.

Zde se dostáváme k meritu věci. Cena za nájem bytu přes MNA se pohybuje a nadále bude pohybovat pod tržní cenou. Majitelům bytů ovšem garantujeme a nabízíme celou řadu výhod. Odpadá s námi potenciálně celá řada starostí. Zařídíme za ně veškeré papírování, garantujeme naši platbu i v případě, že by klient nemohl zaplatit, můžeme nájemné předfinancovat až půl roku dopředu, nebo garantujeme, že byt zachováme v původním stavu. Formou garancí tedy majiteli kompenzujeme ušlý zisk. Díky majitelům, kteří na tuto kompenzaci přistoupí, jsme schopni byt pronajmout za cenu, která je pro klienty únosná.

Ve kterých městech ČR ještě Městské nájemní agentury fungují? A spolupracujete navzájem nějakým způsobem?

Aktivity podobné našim aktuálně probíhají v Praze, Praze 7, Liberci, Brně, Ostravě, Opavě, či Českých Budějovicích. Tyto a podobné aktivity bude v Česku podporovat chystaný Zákon o podpoře bydlení, který je aktuálně v poslanecké sněmovně. U našich východních sousedů víme o nájemní agentuře v Bra-

tislavě. S kolegy jsme samozřejmě v kontaktu a sdílíme zkušenosti.

Žádají vás o zprostředkování pronájmu i Romové a daří se vám zajistit ubytování i pro ně?

Ano, Romové jsou našimi klienty a ano, daří se nám pro ně, jako pro kohokoli jiného, zabezpečit bydlení.

Narážíte na nějaké překážky v případě ubytování Romů? Pokud ano, tak na jaké? Daří se vám je řešit? Jak?

Snažíme se pomáhat všem domácnostem bez rozdílu. Mírnou prioritou je zabydlování rodin s dětmi. Vždy ovšem záleží na bytové jednotce, kterou se podaří získat. Její základní parametry, zejména velikost, určují, koho, tedy kolik osob, si můžeme dovolit zabydlet.

Majitel u nás nemá vliv na výběr nájemníka. I když samozřejmě bereme ohledy na informace o sousedech a o sousedství. Nechceme klienty stěhovat někam, kde by jim v budoucnu hrozilo nebezpečí či se zkrátka necítili dobře. Pokud by se objevily problémy se soužitím v domě, snažíme se je aktivně řešit. Ve vyhraněných případech i za pomoci externího mediátora hledáme cesty, jak společně soužití sousedů udržet na úrovni, která vyhovuje všem.

Kolik lidí, či rodin, jste již od začátku roku 2024 takto ubytovali?

Od počátku roku 2024 se jedná celkově o 21 lidí – 12 dospělých a 9 dětí. Když bychom šli do větších podrobností, jednalo se o 6 rodin s dětmi, 1 jednotlivce a 1 dvojici.

Z jakých důvodů se na vás při hledání bydlení vaši klienti převážně obracejí?

Napřímo se na nás klienti obracejí, nicméně, nemáme pro ně řešení. V poslední době jsme v „našich“ bytech ubytovávali domácnosti, které předtím bydlely v pobytových zařízeních Centra sociálních služeb Praha, typicky na azylových domech.

Do budoucna chceme naši službu rozšiřovat o jiné „zdroje“, a rozšířit možnosti, jak u nás pronájem získat. Nicméně ani do budoucna nebude možné žádat napřímo. Není to v našich kapacitách.

Orientujeme se obecně na osoby v bytové nouzi – takové, které žijí v nevyhovujících podmínkách, kde je rizikem krátkodobost, přelidňenost. Zároveň zpravidla do toho vstupuje i další důvod. Nízký příjem – nemožnost uhradit kauci, nájem dopředu, diskriminace určitých skupin na trhu s bydlením – Romové, samozvitekly...

Pomáháte s ubytováním i zájemcům v nouzi, kteří jsou nezaměstnaní, ale například pobírají sociální dávky?

Zaměstnaní pro nás není podmínkou. Řešíme v každém individuálním případě, zda je bydlení finančně udržitelné. Pokud jej nájemník ufinancuje například z invalidního důchodu, je to pro nás naprosto OK. Většina našich nájemníků je zaměstnaná, popřípadě jsou na rodičovské dovolené nebo v důchodu, zároveň jsou ale jejich příjmy omezené, a tak často nájemní bydlení dofinancovávají prostřednictvím

sociálních dávek. Typicky příspěvkem na bydlení.

A co bezdomovci? Obracejí se na vás také? Ubytovat je asi není úplně jednoduchý cíl. Jaký postup v takovém případě uplatňujete?

Zájemci se na nás neobrací přímo. Vytipovávají je sociální pracovníci konkrétních služeb. My od nich klienty vybíráme k další práci. Snažíme se co nejvíce poznat jejich situaci, zjistit, zda je pro ně naše služba vhodná. Zda nájemní bydlení zvládnou bez toho, aby je to dostalo do větších problémů. Hodně se opíráme o sociální služby, které s většinou našich nájemníků poměrně intenzivně spolupracují.

A ano, v našich bytech žije i několik lidí, kteří dříve žili na ulici. A daří se jim podle našeho soudu velmi dobře.

Kolik bytů se vám podařilo klientům už pronajmout za poslední rok?

Podařilo se nám vytvořit osm nových nájemních vztahů. Dvě další domácnosti se musely v rámci našich bytů přestěhovat.

Jaký procentuální podíl bytů k pronájmu od ochotných vlastníků v rámci města Prahy plánujete získat?

V Praze máme aktuálně 45 bytů, ve středně až dlouhodobém výhledu bychom se rádi dostali na řádově stovky bytů. I tak by se ovšem jednalo o nízký podíl na nájemním trhu v Praze. Motivují nás nicméně jednotlivé příběhy domácností, které se díky nám dostaly do lepších podmínek. MNA je jen jedním dílkem do skládačky opatření, jejichž cílem je navýšení kapacity dostupného bydlení v Praze. Naším úkolem je získat z trhu byty, které jsou jejich majitelé ochotni poskytnout lidem v nouzi i za cenu nižšího výdělku. Otázka tedy spíše je, kolik takových majitelů v Praze máme.

Pokud jsem správně pochopila z vašich stránek, majitelům bytů zajišťujete nájemné vyšší, než je běžné na trhu, a to o 10%. Co to přesně znamená? Proč tomu tak je?

Nájemné, a tedy i garantovaný příjem pro majitele, držíme pod tržní cenou nájemního bydlení v Praze. Jako kompenzaci za nižší cenu na-

bízíme celou řadu výhod. Mezi ně určitě patří i to, že naši službu zřídil a financuje MHMP, to by samo o sobě mělo majitelům bytů dát určitou jistotu. Za nás je ovšem nejcennější to, že prostřednictvím naší služby je možné pomáhat skutečně potřebným lidem, kteří by jinak na nájemní bydlení nedosáhli.

Jak hodnotíte problematiku přístupnosti bydlení – pronájmu, pro sociálně vyloučené občany města Prahy, jakož i nízkopříjmové rodiny?

Možnosti, jak sehnat ubytování v Praze, existují, jsou však aktuálně pro velkou skupinu Pražanů velmi omezené. Naše služba je tu pro ty, kteří například nemají finance na kauci, popřípadě pro ty, kteří se setkávají na trhu s bydlením s předsudky a diskriminací.

Pro takové domácnosti by mělo existovat sociální bydlení, nicméně víme, že městských bytů je v Praze relativně málo a nejsou efektivně spravovány. Na jejich přidělení se čeká velmi dlouho a řada lidí ani nesplní podmínky pro jejich získání, přestože si komerční nájem opravdu nemohou dovolit. Snažíme se tak navýšit počet bytů, které jsou pro Pražany v bytové nouzi k dispozici.

V čem vidíte problémy, proč mnozí z nich kvalitní či alespoň standardní pronájem nemohou svépomocí získat?

Předsudky, diskriminace plus aktuální situace na trhu s bydlením, kdy si majitel vybírá nájemníka z desítek zájemců.

Obecně proměna realitního trhu, kdy zájemce o bydlení musí prokázat a dokazovat. Padají dotazy na zaměstnání, dluhy, exekuce, minulé bydlení. Řada z našich nájemníků by tímto sítím neprošla, i když u nás dnes bydlí zcela bezproblémově. Dále vyšponované ceny nájmu. Již vůbec neodpovídají normativům pro nájemní bydlení, které má stanoven Úřad práce.

Na konec pouze připomenou, že o bytové problematice a možnostech, které MNA Praha nabízí nebo se snaží řešit, jsme si povídali s vedoucím Městské nájemní agentury Praha, Martinem Hruškou.

Mária Hušová
foto: Sabir Agalarov

Rozhovor na téma bezdomovectví s Emilem Jírou

Emil Jíra (67 let) vystudoval průmyslovou školu dopravní. Po vojně pracoval v zahraničním oddělení sítě Tuzex, později byl zaměstnán jako provozní technik pro město Praha. Absolvoval kurz mezinárodní přepravy. Emil byl 15 let na ulici, kde se musel poprat se vším, co za tím je. Psychické problémy, spaní venku, pokusy o sebevraždu aj. Život se mu rozpadl a propadal se do stresu a těžkých depresí. Nevzdával se i přes to, že měl autonehodu. Emilovi život zachránilo divadlo a touha s tím vším něco udělat. Navštěvoval i DAMU, kde se divadlu profesionálně věnoval.

V současné době pracuje Emil Jíra jako peer pracovník v charitě NADĚJE. Zabývá se činností v oblasti sociální politiky, navštěvuje schůze a konference parlamentu, vlády, včetně konferencí v zahraničí. Byl členem pracovní skupiny, která připravovala zákon o dostupném bydlení. Působí ve spolku Aslido – Asociace lidí pro domov, kde je místopředsedou. Převážná část členů spolku jsou lidé se zkušeností s bezdomovectvím a sociálním vyloučením. Je také zapojen do evropských struktur jako EAPN (Evropská asociace pro boj proti chudobě a sociálnímu vyloučení) a Evropská koalice Právo na město. Rád čte, sleduje fotbal a jiný sport, občas zajde s kamarády do své oblíbené hospůdky na pivo. Před dvěma roky si Emil podal přihlášku na fakultu sociální práce v Ostravě. Vydržel jeden semestr – říká, že snad podcenil svou dysgrafii a nedokázal napsat seminárku. Působí také jako tzv. živá knížka pro Amnesty International.

Dobrý den, Emile, mohl byste nám říct, kdy a jak jste se dostal na ulici?
Dobrý den. Na ulici jsem se dostal svojí hloupostí. Rozvedl jsem se a v podstatě zbytečně jsem odešel, dá se říct, z relativně normálně fungujícího manželství. Jako důkaz je to, že ten byt, ve kterém teď bydlím, je ve vlastnictví bývalé manželky, která, když ho zdědila po své sestře, tak po vypořádání dědictví mi ho nabídla k bydlení pouze za náklady. Takže za 3+1 platím třetinu běžného nájmu v Praze. Prostě zbláznil jsem se do jedné paní a když jsem pro ni utratil všechny své peníze a dostal

jsem se do finančních problémů, tak mě vyhodila a nahradil mě někdo, kdo těch peněz měl na rozdíl ode mě dostatek. No a já jsem neustál stresovou situaci a dostal se na ulici.

Jak v té době vypadal Váš den?

Co se týká mého života na ulici, první zhruba půl rok nedokážu zrekonstruovat, ale byla to taková klasika – lavička v parku, tramvaj a tak podobně. Navíc jsem byl v těžké depresi, uzavřený do sebe a hlavně jsem úplně přestal komunikovat. Později, když jsem se dal dohromady, tak vzhledem k úrazu, kdy mě porazilo auto, jsem se vyhnul těm nejhorším dluhům. Autonehoda se mi stala v době, kdy jsem byl na ulici. Byl mi přiznána a hlavně vypočítán invalidní důchod. V kombinaci sociální situace a zdravotního stavu jsem nesehnal žádnou práci, tak hodně času jsem trávil v městské knihovně, tehdy to bylo možné, pokud člověk vyloženě nezapáchal a neusnul, tak ho tam nechali sedět klidně i celý den, dnes to už nejde. Zároveň v té době jsem čistě náhodou zjistil, že v Praze existuje bezdomovecké divadlo Ježek a Čížek. Tak jsem taky chodil na zkoušky a hrál divadlo.

Kdy se stal ten okamžik, kdy se Vám v hlavě „přeplo“ a začal jste s tím něco dělat? Znamená to, že je šance vrátit se zpět do normálního života?

Co se týká návratu zpět do normálního života, otázka je, co je normální? Tak to nebyl žádný náhodný impuls. No a co se týká cesty zpět, je hodně těžká a náročná, podle mě musí být splněny dvě podmínky. Za prvé člověk musí chtít, to je pouze o každém. Druhá podmínka je, že bude existovat něco, co mu na té cestě pomůže. V mém případě to bylo divadlo. Hodně lidí si myslí, že největším problémem pro lidi na ulici je jídlo – omyl, ani bezdomovcům nehrozí vyloženě hlad nebo dokonce smrt hlady. Jsou tady charity, existuje dost organizací a dobrovolníků, kteří rozdávají jídlo. Největším problémem je samota a postupná ztráta schop-

nosti komunikovat. A problém je v tom, že většina našich charit poskytuje jídlo, oblečení, možnost se vysprchovat a má dojem, že to je to nejdůležitější, a tím vlastně pouze udržují lidi v jejich situaci, a to je samozřejmě špatně. V některých azylových ubytovnách se sice vymýšlejí nějaké resocializační programy, ale vzhledem k tomu, že lidé tam jsou v nepřírodném prostředí, tak nemůžou fungovat. V případě divadla tomu bylo jinak. Chodili jsme hrát, dokonce dvě sezony jsme hráli na profesionální scéně v Divadle Komédie pod režii Kamily Polívkové. Hráli jsme s Ivankou Uhlířovou, Jirkou Štrébem, Martinem Fingerem, Standou Majerem. Dvakrát jsem si zahrál s Oldou Kaiserem. Dva semestry jsem chodil na DAMU na dialogické jednání a ještě mě učil pan profesor Vyskočil. Tím divadlem prošlo hodně bezdomovců, hodně z nich se díky tomu dokázalo vrátit do života. Někteří si našli práci a normálně bydlí, nebo se dostali na klasické ubytovny nebo penziony. Víím, že to není ideální, ale pořád je to lepší, než zůstat na ulici. Problém je v tom, že divadlo už není a organizace, které by to uměly, taky prakticky nejsou. A to je špatně! Ne, že by se bez takových aktivit nešlo vrátit zpátky, ale je to náročnější a podaří se to daleko menšímu procentu lidí, než s takovými aktivitami. Samozřejmě nejsem idealista, nikdy se to nemůže podařit všem, a pokud by někdo něco takového tvrdil, tak mu nevěř.

Emile, co je podle Vás příčinou bezdomovectví v naší zemi?

Vždycky budou bezdomovci, byli i za bývalého režimu. To, že nebyli, jsou kecy. Nebyli pouze vidět, protože existoval paragraf „příživá“ a komunisti je zavírali do kriminálu. Po roce 1989 se dostali tihle lidé na oči veřejnosti. Nikdo neví, co s tím dělat a jak se k těmhle lidem chovat. Tahle situace se bohužel týká i lidí s těžkým fyzickým postižením, psychickými problémy a podobně. Ty zase komunisti zavřeli do ústavů, aby nerušili image socialistické

společnosti. Existuje určité procento lidí, kteří si to z nějakého důvodu zvolí za způsob života. Dává jim to pocit absolutní svobody. Teď nemyslím squatery. To je úplně o něčem jiném.

Emile, rozhoduje věk, kdy se člověk dostane na ulici? Nebo je nějaká hranice?

Co se týká lidí, kteří se dostanou na ulici, ať už kvůli nějaké chybě, nemoci, finančním problémům, závislosti na drogách, alkoholu a dalších, tak je to bez ohledu na věk. Na ulici končí děti, které v osmnácti odejdou z dětského domova a zrovna tak tam může skončit sedmdesátiletý/tá senior/ka, protože už nedokážou platit nájem a jsou sami, tak jim nemá kdo pomoci.

„Největším problémem je samota a postupná ztráta schopnosti komunikovat.“

A problém je v tom, že většina našich charit poskytuje jídlo, oblečení a možnost se vysprchovat a má dojem, že to je to nejdůležitější, a tím vlastně pouze udržují lidi v jejich situaci, a to je samozřejmě špatně.“ ||

Existuje v naší zemi nějaká prevence, jak tomu předejít? Jaký názor na bezdomovectví má podle Vás většina lidí žijících v ČR?

Prevence tady prakticky neexistuje, a pokud ano, tak je naprosto nedostatečná. Většina lidí neví, kam se obrátit, když se dostávají do problémů, neví, co dělá sociálka, co jsou sociální kurátoři a co dělají. Mají nějakou všeobecnou povědomost, že existují charity, ale neví, kde je

najdou. Navíc hodně se jich stydí požádat o nějakou pomoc. A když už požádají, třeba o doplatek na bydlení, tak je to tak složitý, že pokud nemají nikoho, kdo by jim pomohl s vyplněním žádosti, dát dohromady všechny papíry, které k tomu potřebují, tak to prostě jen těžko dají dohromady. Představa, že jim s tím pomůže úřednice, je trochu mylná. Pracuji v sociálních službách, a i když nezařizují s klienty tyhle věci, tak od kolegů vím, že kolikrát dostanou od úředníků špatné informace a pak se snaží pracně dopátrávat, jak to vlastně je. Problém je, že máme zastaralý zákon o sociálních službách, k němu existuje spousta přílepků a málokdo se v tom dokáže zorientovat, natož vyznat. Navíc představa, že se vytvoří jedna „superdávka“, je nesmysl. Jen člověk, který nic neví o tom, jak jednotlivé dávky fungují, může sloučit přídavek na dítě s doplňkem na bydlení, dávkou v hmotné nouzi atd. No a abych to už trochu zkrátil, tak největší problém je ve vzdělávání. Na školách se téměř věcem prakticky nevěnuje pozornost. Pravda, existuje pár čestných výjimek, ale to je naprosto nedostatečné. Od toho se také odvíjí názor veřejnosti. Proč se má pro tyhle lidi něco dělat, oni si za to můžou sami, tak nemají právo na normální bydlení... Nepaušalizují.

Existuje z toho cesta ven? Jaká?

Cesta ze začarovaného kruhu samozřejmě existuje. Je potřeba moderní zákon o sociálních službách. Zákon o sociálním bydlení, nebo dostupném, aby se slovem „sociální“ nedráždila veřejnost a také politici. Jde o to, že hodně politiků je proti takovému zákonu bez ohledu na stranickou příslušnost. Taky je důležité zlepšit fungování charit. Charita má mít za úkol poskytnout ubytování na přechodnou dobu. Problém jsou kapacity. Problémem je, že tam lidé zůstávají příliš dlouho, nejsou byty, viz chybějící zákon o sociálním bydlení. A dát lidem doporučení na organizace, kde by probíhala resocializace. A hlavně zlepšit vzdělávání.

rozhovor vedla Veronika Kačová

Výstava Českoslovenští letci v RAF – Nebeští jezdci

KDE:

Hodonín u Kunštátu.
Památník holocaustu Romů a Sintů na Moravě

TRVÁNÍ VÝSTAVY:

3|4 – 31|10 2024

Vstup zdarma

Věděli jste, že jeden z nich létal bez nohy? Že se důstojnický sluha stal velitelem britské perutě? Výstava mapuje období od počátku výcviku budoucích příslušníků RAF, přes jejich nebezpečné útoky do odboje i boje za svobodu v letectvech několika zemí.

Dílo 310. perutě RAF před letounem Hawker Hurricane Mk I na letišti v Duxfordu (7. 9. 1940).
Zdroj: Sbírky Imperial War Museums, Foto: Stanley Arthur Devon

Hodonín u Kunštátu, Památník holocaustu Romů a Sintů na Moravě, Hodonín 76, 679 75 Hodonín

rommuz.cz

FOLKLOR OVA

2. ROČNÍK

13. - 17. 11. 2024

ZJIŠTI VÍCE

Ceník inzerce

celá strana 5 000 Kč (rozměr 26×40)

1/2 strany 3 500 Kč (rozměr 26×20 nebo 40×13)

1/4 strany 1 500 Kč (rozměr 13×20)

menší formát – 7 Kč/cm²

Sleva při opakované inzerci na druhé a další vydání 25%

žádosti o inzerci na: holomkova@srm.cz

Předplatné Romano hangos

příjmení, jméno:

název organizace:

adresa, PSČ:

e-mail: telefon:

počet objednaných výtisků:

způsob platby: hotově složenkou

bankovním převodem bez faktury; variabilní symbol:

bankovním převodem na fakturu

vyplněný formulář zašlete na adresu: Romano hangos, Cejl 460/35, Brno 602 00. Fio banka, číslo účtu: 2300661977/2010 nebo pošlete e-mail s vašimi údaji na adresu holomkova@srm.cz

cena předplatného pro rok 2024 je 420 Kč

Romano suno 2024

Džanes romanes? Ta ma ladža! Khel avri!

Romano suno (Romský sen) je soutěž v romštině. Zúčastní se jí i ty! Je jedno, kterým romským nářečím mluvíš. Můžeš poslat svůj text do Pisinás romanes, video do Vakeras romanes anebo si v romštině zasoutěžit na živo v Džanas romanes.

Vyber si jedno z témat! Napiš o něm! Anebo o něm natoč video!

Nekfeder manuš, so les prindžardal / Nejzajímavější osoba, kterou jsi poznal(a)

So aveľa pal o meriben? / Co bude po smrti?

Sar dikhes pre kađa, te pes kamen duj džuvľa abo duj murša? / Jak vnímáš to, že se milují dvě ženy nebo dva muži?

Te bi pale ulifomas, kamavas bi te aveľa... / Kdybys se znovu narodil(a), chtěl(a) bych být...

Pisin pal koda, so kames / Volné téma

PISINAS

VAKERAS

Chceš se utkat v romštině na živo? Džanas romanes je tu pro tebe!

Přihlaš se sám anebo ve dvojici (ze své rodiny, školy, neziskovky). Vítězí dvojice, která rychleji napoví a uhadne slova v romštině. Hrajeme nejdříve on-line, finalisté se utkají v prosinci v Praze.

Informace pro účastníky

Texty a videa pošlete do Nové školy, o. p. s. do 30. června.

Do Džanas romanes se hlásíte do 31. října.

kontakt: marie.borkovcova@novaskolaops.cz; více na www.novaskolaops.cz

Úřad vlády České republiky

Projekt je realizován za finanční podpory Úřadu vlády České republiky. Výstupy projektu neprezentují názory Úřadu vlády České republiky a Úřad vlády České republiky neodpovídá za poskytnuté informace, ani za obsah těchto výstupů.

Obecně prospěšná společnost Nová škola je nezisková organizace, která od roku 1996 podporuje aktivní vzdělávání mentis, cílů a jevů sociálně či kulturně znevýhodněných dětí a mládeže.

SRNM

Adresa redakce

Romano hangos

a

Společenství Romů

na Moravě

Cejl 460/35,

Brno 602 00

tel.: 545 246 673

www.srm.cz

číslo účtu:

2300661977/2010

Jihomoravský kraj

BRNO

Romano hangos / Romský hlas. Vychází s finanční podporou Ministerstva kultury, Jihomoravského kraje a Statutárního města Brna.

Vydává Společenství Romů na Moravě. Registrováno Ministerstvem kultury ČR pod č. E 8154.

Redakce: Sabir Agalarov (šéfredaktor) romanhangos@gmail.com; Alica Heráková, Gejza Horváth, Jana Horváthová. Grafická úprava a sazba: Radim Šašinka.

Adresa redakce: Cejl 460/35, 602 00 Brno, tel.: 545 246 673, e-mail: romanhangos@gmail.com, Elektronická verze: www.srm.cz.

IČO vydavatele: 44015178. Bankovní spojení: Fio banka, číslo účtu: 2300661977/2010. Tiskne: Samab press group, a.s, Cyrilská, Brno. Rozšiřuje: Kongrestakt Brno.